ולמאי דפי' בקונטרס דלחביי פי תקרה יורד וסותם מכל לד קשה דהא לבתר הכי מסיק דכי אפחית דופן אמצעית ונשתייר בסוכה שתי דפעות זו כנגד זו כמין מבוי מפולש דבהא מודי אביי דלא אמרינן פי תקרה יורד וסותם כ"ש כאן דאין לה דפעות כלל ומיהו בקונטרס תירץ משום דהתם מיירי בחגר בלא אכסדרה דפירש לדידך דאמרת פי תקרה אכסדרה יורד וסותם תימא נמי בסוכה העשויה בחגר מסוככת בנסרים עביים שאין רחבים ד' ונפחת דופן האמצעי ושניים מכאן ומכאן קיימין מכשרת לה נמי על ידי פי תקרה שלה ותימא בה פי תקרה נסרים יורד וסותם אמר ליה בההיא מודינא לך כיון דאויר פתוח לגגדה דמיא למבוי מפולש ועשוי לקפנדריא ולבקעה רבים משמע מתוך פירושו שרוצה לפסול יותר לפי שאויר החגר מקיף סביב לסכך מהיכא דתקרת האכסדרה מקפת לו משום דהאי דמי טפי למבוי מפולש מהאי וסברת משנה היא לפיכך נראה' כי פליגי בסיכך על האכסדרה שאין לה פיאין בית לה שתי דפעות בהלכתן כמין גאם מזרח ודרום או מזרח וצפון דאורחא דמלתא למיעבד לציעות קצת ואע"ג דאין כאן שליטים כלל שרי אביי על ידי פי תקרה ורבא מקשה לאביי דאיכו הוו שתים זו כנגד זו ואיתא לאמצעית לי הוה שרי לה על ידי פי תקרה והאי דנקט הפחית לאו דוקא דהוא הדין אם נעשית כך מתחלה ושמא כשנעשית כך מתחלה שייך ביה נמי לשון פחיתה ואמר ליה אביי בהא מודינא לך דלא אמרינן פי תקרה משום דהוה כמבוי מפולש דלית להו לרבנן פי תקרה כדתנן בסוף כל גגות (עירובין דף לה.) דפליגי בבוצה עלייה על גבי שני בתים ואפילו רבי יהודה דשרי התם הני מילי גבי שבת דאית ליה שתי מחיצות דאורייתא אבל גבי סוכה דשלש מחיצות דאורייתא מודה דמשלשות לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם ורבא דהוה מקשה סלקא דעתיה דאפילו לרבנן דלית להו פי תקרה אמרינן פי תקרה יורד וסותם רבא אמר פסולה לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם אמר ליה רבא לאביי לדידך דאמרת פי תקרה יורד וסותם אפילו הפחית דופן אמצעי? אמר ליה מודינא לך בההיא דהוה ליה כמבוי המפולש לימא אביי ורבא בפלוגתא דרב ושמואל קמיפלגי דאתמר *אכסדרה בבקעה רב אמר *מותר לטלטל בכולו דאמרינן פי תקרה יורד וסותם ושמואל אמר אין מטלטלין בה אלא בד' אמות דלא אמרינן פי תקרה יורד וסותם? אליבא דשמואל כ"ע לא פליגי כי

אמרינן פי תקרה יורד וסותם רבא אמר פסולה לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם אמר ליה רבא לאביי לדידך דאמרת פי תקרה יורד וסותם אפילו הפחית דופן אמצעי? אמר ליה מודינא לך בההיא דהוה ליה כמבוי המפולש לימא אביי ורבא בפלוגתא דרב ושמואל קמיפלגי דאתמר *אכסדרה בבקעה רב אמר *מותר לטלטל בכולו דאמרינן פי תקרה יורד וסותם ושמואל אמר אין מטלטלין בה אלא בד' אמות דלא אמרינן פי תקרה יורד וסותם? אליבא דשמואל כ"ע לא פליגי

לתוספות (ד"ה אמר) נסתן להראב"ד מה' אביי ורבא כאן' רב ושמואל שתלקו בענין אכסדרה בבקעה (א' מותר לטלטל בכולה ד' אמות) תחתיו קשה על סתם כי תקרה יורד וסותם כגון ד' גנות ד' מחיצות לפשוט אותו לגמרי (ר"ת)

רבינו חננאל

אתמר סיכך ע"ג אכסדרה שיש לה פצימין כשורה פי' לחיים ושאין לה פצימין אלא סיכך ע"ג כותלי אחרים אביי אמר כשרה • פי' תקרת יורד וסותם כלו' רואין בדעת כאלו קצה חסכך יורד וסותם • כדקיי"ל גוד אחית מחיצתא (ולא) מסכינן אכותלי בתים העשויים לבתים ואחרי הבתים נעשים כותלי הסוכה • רבא אמר פסולה לא אמרינן פי תקרת יורד וסותם אלא בעינן שלשה שפודים דענות הגראות לעין כי הן לסוכה • לימא בפלוגתא דרב ושמואל פליגי דאתמר אכסדרה בבקעה כגון שהעמיד ד' עמודים בבקעה וסיכך עליהן • רב אמר מותר לטלטל בכולה ושמואל אמר אין מטלטלין בה אלא בד' אמות • ודחינן לה אליבא דשמואל כ"ע לא פליגי כי פליגי אליבא דרב אביי כרב ורבא אמר לך עד כאן לא אמר רב מותר לטלטל בכולה אלא משום דהני מחיצות לאכסדרה עמדו ומגואי איכא המחיצות • אבל הבא דמאבראי דלא עבידי לסוכה לא. חלוקת רב ושמואל בסוף פרק כל גגות העיר' ואקשינן מסתגי' תנן סיכך ע"ג אכסדרה כו' אי אמרת פי תקרה יורד וסותם מאי הוא פסולה תרגמה רבא אליבא דרב דאביי

עירובין [סא. ב:] לד.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה סיכך על גבי וכו' וסברת משנה היא לפיכך מלא כי פליגי (ב) בא"ר לדידי כתיב דפליגא עלך: (ג) ר"ח אכסדרה וכו' שאכן בקרן זוית וקירוי בתלכסן:

אמרינן פי תקרה יורד וסותם • כדמפרש טעמא לקמן; פי תקרה עוביין של נסרים בחודן וכן עובי רחשיהן הכלה עלד סוכה: לדידך דאמרת פי תקרת אכסדרה יורד וסותם • תימא הכי נמי בסוכה העשויה בחגר ומסוכך בנסרים עביים שאין רחבים ד' ונפחת דופן האמצעי ושניים מכאן ומכאן קיימין מכשרת לה נמי על ידי פי תקרה שלה ותימא בה פי תקרה יורד וסותם: מודינא לך בההיא • דכיון דאויר פתוח לגגדו דומיא דמבוי מפולש ועשוי לקפנדריא ולבקעת רבים לימא אביי ורבא • קא סלקא דעתיה טעמא דרבא משום דקסבר בחד דופן לו בשנים אמרינן יורד וסותם אבל בכל לד לא אמרינן: בבקעה • להכי נקט בבקעה דמתוך שאינה סמוכה לבית אין לה דפעות שאין עושין דפעות לשם אכסדרה אבל פעמים שעושין אותה לפני הבית ודופן הבית סותמה מאחריה: לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם • וטעמא מפרש בעירובין (דף לד:) בתרבא דפעות לית ליה אבל אם היתה שם דופן שלימה אין ליה יורד וסותם בתחריתא לימא ט' אביי כרב ורבא כשמואל: אליבא דשמואל בולי עלמא לא פליגי • כך פירש סוגיא זו בכל מקום שיכול להעמיד דברי אחד מהן אלא במחלוקתן של אחרים ודברי השני אינו יכול להעמיד אלא במחלוקת אומר כן אליבא דשמואל ודאי דקאמרת הוא דרבא לחודיה הוא דאמר כשמואל ואביי אינו יכול להעמיד דבריו כשמואל, ואליבא דשמואל לא פליג אביי למימר כשרה דמה לענין שבת דמחיצות פי תקרה לחגל אכסדרה עבידי שהתקרה לגורך אכסדרה נעשית לא שרי להו שמואל בשתיתה פי תקרה כל שכן לענין סוכה אלא לשם סוכה נעשה שהרי תוך לחללה של אכסדרה היא נעשית, ומחיצות לגורך תוכן עשויות ולא לגורך חוצה להן: כי

התם אמר אביי כאן פי תקרה יורד וסותם מיגו דשייך לגבי אכסדרה שאינה מפולשת דהוה אמרינן פי תקרה אם היתה גריכה מהני נמי לגבי סוכה המפולשת ומיהו לפי מה שפירשתי קשיא דמשמע פרק כל גגות (שם דף לא.) דמפולשת מכשר נמי אביי דאמר ליה רבא לאביי ולא מלינן מחילה לאיסור והא סיכך ע"ג אכסדרה שיש לה פיאין בית לה שתי דפעות לדידך סילוק מחיצות היא והשתא יש לה פיאין בית לה הוי כיש לה פיאין בית לה דעל כרחך בההיא דהתם פליגי והא פי' דשמעתין דהתם לפי מה שפירש בקונטרס אם דסיכך על גבי אכסדרה שיש לה פיאין יש לה שתי דפעות בהלכתן לארכה ועשויה כמבוי ובדופן שליטים קבועים עמודים בזויות ויש להן טפח כארכה דתנן שתים בהלכתן ושליטים אפילו טפח ואפילו הוה את הפיאין שבנה שתי מחיצות בתוכה אלא מחיצות הראשונות ונמצאו פיאין עומדין בין ב' המחיצות מכאן ובין ב' המחיצות מכאן ובתוך האכסדרה אין גרמין פסולה דאין לה אלא שתי מחיצות לדידי כארכה (ג) דפליגא עלך בהא מילתא דאפילו אין לה אוש מחילה דאית לי' פי תקרה יורד וסותם דסתם אכסדרה תחוכין לו קורות מלמעלה מעמוד לעמוד שעליהן טותנין את התקרה והרי קורות יש להן פה דהייט תקרה שאינה עגולה אלא מרובעת ולדידך נמי דאמרת פסולה אין כאן מחילה לאיסור דהכא הייט טעמא שסילק מכאן את הפיאין ואת המחיצות הראשונות על ידי מחיצות הללו ומעמידה על אלו לגבן והשתא לפי מה שחילק בקונטרס בין מפולשת לאויר החגר למפולשת לאכסדרה ניחא אבל לפי מה שפירשתי קשיא ולריך לומר דשתי דפעות דהתם לאו במפולשות זו כנגד זו אלא כמין גאם כדפרישי' והפיאין במקום שליטים של טפח וארבע פיאין לארבע זויות של אכסדרה שכן דרך להושיב קורות מעמוד לעמוד לבנות עליהם תקרת האכסדרה ואותן העמודים בולטין בראשי הדפנות במקום טפח וכשהשוה פיאה שעשה מחיצות אחרות כנגד אותן שתים כמין גאם מבפנים לפיאין ואין גרמין בתוך הסוכה ומ"מ לאביי כשרה מכח פי התקרה אפילו ליכא מחיצות כלל ומיהו פיאין דשמעתין דפליגי בהו בהדיך ליכא מכח לבוד לריך לאוקומי במוקפת פיאין הרבה ואין שם מחיצות כלל אלא הכי פיאין נעשין מחיצות לסוכה מכח לבוד ואם באתו להשוותה לההיא דעירובין ויש לה שתי מחיצות והפיאין לזויות לריכין אלו לומר שיש לכל זוית שני פיאין סמוכין זה לזה בתוך שלש ואין בעוביין טפח אלא מכח לבוד וכ"ש דניחא ליה טפי טעמא דרבא דמלינן למימר דקסבר דגמירי טפח בלא לבוד דלא אמרינן לבוד אלא למחיצות שלימות ולא למחילה של טפח:

אכסדרה בבקעה • בפרק כל גגות (עירובין דף לד:) פירש בקונטרס דנקט בבקעה משום דבבקעה הויא אכסדרה פרוצה מארבע רוחותיה ושומדת קירויה על ד' יתידות אבל בעיר סתם אכסדראות סמוכות לבית או לחגר ודופן הבית סותמה מאחריה ומודה שמואל דאם דיורד וסותם וזהו כפי גרסתו דגרים בשילהי כל גגות (שם דף לד:) ומי אית ליה לשמואל פי תקרה יורד וסותם ומשני כי לית ליה בד' אבל בג' אית ליה ופירש שם בקונטרס כי לית ליה בד' במקום שלריך לעשות ארבע מחיצות בסתימת פי תקרה כגון אכסדרה אבל בג' אם היתה בה מחילה אחת בהלכתה ופי תקרה לשלש מחיצות מכשר וקשיא דהא מוקמינן הכא אביי כרב ולעיל קאמר אביי בההיא מודינא לך משום דהוה כמבוי מפולש אלמא דאפילו בשתי מחיצות ליה פי תקרה כ"ש דיכא דליכא כלל ואם באתו לאוקמי משום דאיסור בקעה דהתם כרמלית דרבנן אם כן לרבא נמי נימא הכי ושוב פליגי ר' יהודה ורבנן בסוף כל גגות (שם דף לה.) גבי שתי מחיצות ברה"ר אי אמרינן פי תקרה או לא וגבי בקעה אמר רב פי תקרה אפילו בלא מחיצות אם לא משום דזה מדאורייתא וזה מדרבנן ור"ח גרים איפכא וכן ר"ח כי לית ליה בשלש כלומר כשאין בו כי אם שלש מחיצות והרביעית פרוצה במלואה דסתם אכסדרה כך היא כדאמרינן בשלהי לא יחפור (נ"ב דף כה:) שולם לאכסדרה הוא דומה ורוח לפונים אינה מסובבת ואמר בהקומץ רבה (מנחות דף כט:) מפני מה גברא העולם בה"א מפני שדומה לאכסדרה שכל הרוצה לנחת ינח אבל בארבע כשיש שם ארבע מחיצות כגון שיש ברביעית שני לחייס ומשהו דאיכא שם מחילה אע"פ שפרוצה ביתר מעשר אינה ליה פי תקרה ורב אפילו פרוצה במלואה ואפי' בשתי מחיצות אית ליה פי תקרה וכלבד שלא יהא מפולש מדקפריך בשלהי כל גגות (עירובין דף לד:) גבי וכן בית שנפרץ משתי רוחות מאי שנא מרוח אחת דאמרינן פי תקרה יורד וסותם משתי רוחות נמי אמרינן פי תקרה יורד וסותם ומשני רב כגון שנפרץ בקרן זוית (ג) דקירויו בתלכסן והתניא התם לעיל בההוא פירקא (דף לג.) בית שאינו מקורה ואינו אינו מקורה נפנים כאן מותר לזרוע כאן דאמרי' פי תקרה יורד וסותם אע"ג דאיכא התם שם ד' מחיצות אין לדמות כלאים לשבת דאפילו פחות מותר לכלאים כדאמרינן פ"ק דעירובין (דף יא.) והאי דנקט הכא בבקעה לפי' ר"ח יש לפרש דנקט בקעה שהוא מקום איסור טלטול דבקעה שהיא כרמלית א"נ משום דאיירי נמי באכסדרה שיש לה שתי מחיצות דהתם נמי אית ליה לרב פי תקרה ובלבד שלא תהא מפולשת כדפרישית ואי הוה נקיט אכסדרה שבחגר הוה משמע דווקא כשיש לה שלש מחיצות דסתם אכסדרה שבחגר מושכת בכל אורך שבחגר או ברוחב אלא שהיא עד אמצע החגר ופרוצה במלואה לפנים: